

Bewoner in beeld

"EIGENLIJK ZIJN WIJ UITVINDERS"

Wie bij Koos Sportel in Zielhorst voor de deur staat, ziet meteen een paar opvallende dingen. Er hangt een soort nummerbord met daarop 'PA3BJV'. En boven op het huis staat een gigantische antenne. Dat maakt nieuwsgierig: wat is dat en wie is Koos?

Koos Sportel is radiozendamateer. Met zelf-gemaakte apparatuur maakt hij radioverbindingen met mensen over de hele wereld. Toen hij op zijn veertiende met Pinksteren op de Leusderheide wandelde, liep hij tegen een radio-Pinksterkamp aan. Daar zag hij een man voor zijn tentje zitten met een aggregaat van een solexmotor. Die man was aan het morseseinen met iemand in Zuid-Afrika. "Ik stond daar en was meteen besmet", herinnert Koos zich.

Radiobuizentijdperk

Drie jaar later ging Koos in militaire dienst, waar hij werkte als radiomonteur. Na zijn dienstdag ging hij bij Defensie werken; in zijn vrije tijd werd hij radiozendamateer. "Daarvoor moet je staats-examen doen en is een door de staat verstrekte vergunning verplicht." Dan heb je ook nog apparatuur nodig; die bouwde Koos zelf en dat is voor hem de kick. Door de jaren heen heeft de techniek zich ontwikkeld. "Ik kom nog uit het radiobuizentijdperk. Met negen oude mannen heb ik me laten verleiden tot het bouwen van een nieuwe radiozender die computergestuurd is", vertelt Koos vol trots. En terecht; de zender zit vol kleine chips die verbonden zijn met

Foto: Irene Stok

Koos Sportel heeft contact met radiozendamateurs over de hele wereld

draadjes en ziet er zeer professioneel uit. Al is het voor een leek een raadsel wat het allemaal is en hoe het werkt. "Eigenlijk zijn we uitvinders. De eerste radiozendamateurs hebben meegewerkt aan het ontwikkelen van het medium radio."

"ZELF DE APPARATUUR BOUWEN IS DE KICK"

Bouwprojecten

Met zijn zender maakt Koos contact met andere amateurs over de hele wereld. Zo'n verbinding

ik Amersfoort nog een beetje promoten!" Als hij op vakantie gaat, ziet hij regelmatig stadsgezichten die hij kent van de kaarten die hij zelf heeft ontvangen.

Noodcommunicatie

Radiozendamateurs zijn bezig met techniek en met communiceren met anderen. Maar ze doen nóg iets bijzonders: ze zijn inzetbaar voor noodcommunicatie. Als bij een ramp alle communicatie wegvalt, lukt het de zendamateurs vaak om radioverbindingen tot stand te brengen. Dat gebeurde bijvoorbeeld bij de Watersnoodramp in 1953 in Zeeland. "Toen op 9 september 2001 de Twin Towers instortten, namen ze de zenders die erop stonden mee. Binnen drie uur hadden zendamateurs weer verbindingen gemaakt", vertelt Koos glunderend. Hulpdiensten konden daar gebruik van maken.

Koos lijkt een docent als hij uitlegt wat een radioamateur doet. Dat is ook logisch, want in Amersfoort verzorgt hij al ruim veertig jaar de opleiding voor radiotelegrafist. Dat doet hij samen met zijn vrouw Hilde, die hij ook 'besmet' heeft. Zij zijn actief in de VERON-afdeling van Amersfoort, de Vereniging Experimenteel Radio Onderzoek in Nederland. Koos was voorzitter van deze afdeling. Op de Keistadfeesten promoveerde hij zijn hobby en de vereniging. Hij bracht daar verbindingen tot stand waarmee Amersfoort letterlijk op de (ansicht) kaart gezet werd. En hij heeft decennialang de radio-Pinksterkampen van de VERON georganiseerd, de plek waar hij besmet werd met zijn bijzondere hobby.

IRENE STOK

gaat niet vanzelf, zoals bij telefoneren of communiceren via internet. Zo is hij afhankelijk van het weer, dat van invloed is op het slagen van de verbinding. En als die er dan is, spreekt hij met een gelijkgestemde, zoals hij dat noemt. "Je vertelt over wat je gemaakt hebt, je bouwprojecten." Ze mogen niet praten over politiek en ook commerciële praatjes zijn verboden. Daar worden ze op gecontroleerd.

Als er dan een verbinding tot stand is gekomen, sturen de zendamateurs elkaar een kaart. Koos noemt dat "een schriftelijke bevestiging van een mondeling gemaakte verbinding". Hij stuurt kaarten waar de Koppelpoort op staat. "Zo kan